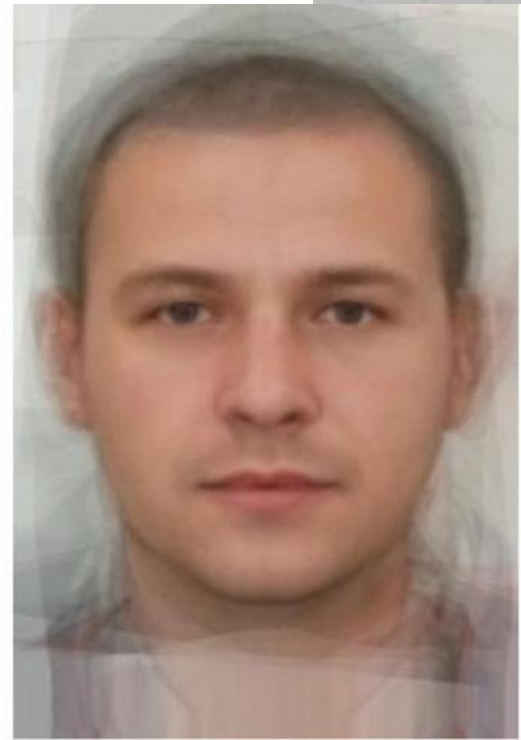

ПОЛЯКИ

◎ *Поляки (пол. Polacy)* – західнослов'янський народ, основне населення Польщі (97%). Загальна чисельність понад 53 млн осіб. Говорять польською мовою слов'янської групи індоєвропейської сім'ї. Писемність на основі латинського алфавіту. В Україні 0,3%. В основному на Заході (Житомирщина, Хмельниччина, Львівщина). Вони схильні до асиміляції.

- Основна релігія християнство. Віруючі – в основному римо-католики, є протестанти.
- До Римо-католицької церкви належать близько 80-90% віруючих поляків. Частина східних поляків православні.
- По мірі можливості поляки стараються ходити до костьолу, відмічати всі католицькі свята та дотримуватись посту.
- Головні релігійні свята: *Пасха, Різдво і День Всіх Святих*.
- Крім того поляки святкують: *День всіх святих* (1 листопада), *Попільна середа* (відраховується від Пасхи), *Великий тиждень* (відраховується від Пасхи), *Вознесіння, Тіла Господнього, Божої Матері Королеви Польщі* (3 березня), *Божої матері* (15 серпня).

ДЕНЬ ВСІХ СВЯТИХ

- *День всіх Святих* - це один з найважливіших днів у житті поляка, який святкують 1 листопада. А 2 листопада святкують *День поминання покійних*. Святом це назвати складно, швидше трохи сумна «зустріч» з тими, кого вже з нами немає.
- Існує повір'я, що в ці дні померлі провідують наш світ і тих, хто в ньому залишився. Тому у ці дні поляки, як і слідує, моляться за померлих.
- До першого листопада поляки відвідують могили, ретельно їх прибирають, готуючи до важливого для них дня. 1 листопада у Польщі вихідний - люди відвідують кладовища, несуть туди квіти (здебільшого квітучі хризантеми в горщиках, схожі на великі півкола), симпатичні ліхтарики іноді скляні, але здебільшого пластикові, в які вставлені "внески" - прозорий пластиковий стаканчик, заповнений парафіном із гнітом. Такий ліхтарик горить кілька годин поспіль.

- Якщо могили родичів знаходяться за межами Польщі, або у інших містах, то для таких людей посеред будь-якого цвинтаря стоїть величезний хрест, де можна поставити ліхтарик і помолитися за тих, хто похований занадто далеко.
- Якщо говорити про кладовища взагалі, то в Польщі вони частенько покриті кам'яними або бетонними плитами. За ними майже не треба доглядати, на них не ростуть квіти, їх часто не оточує огradка. Між сусідніми могилами іноді дуже мало місця, іноді могили розташовані нерівномірно і пройти там частенько не так вже й легко, ходити можна по спеціальних доріжках між могильних рядів.
- Крім того в Польщі дуже поширена практика склепів, в яких похована не одна людина, а декілька. Деякі склепи виглядають дуже вражаюче і навіть охороняються, як пам'ятки архітектури

⦿ Поляки як народ склалися з формуванням і розвитком стародавньої польської держави. Його основу склали об'єднання західно-слов'янських племен полян, слензан, віслян, мазовшан, помор'ян. За говорами близькі були поляни, слензани і вісляни

- Більшість поляків носять сучасні костюми. Традиційний народний одяг надягають в частині сіл у свята. Різноманітні і барвисті традиційні костюми селян, що приїжджають з різних районів на свято урожаю, інші загальнонародні торжества. Більш ніж в інших районах традиційний одяг зберігся у околицях міста Ловіч і в горах, де селяни носять її повсякденно. Для ловичського костюма характерні смугасті тканини; з них зшиті спідниці, фартухи, жіночі накидки, чоловічі штани

Характерний одяг шамотульських, ловіцьких та куявських поляків

- ◎ Зберігся верхній чоловічий одяг – сукман. У горах чоловіки носять коротку льняну сорочку із запонкою з срібла або іншого металу, штани з білого сукна, прикрашені серцеподібним узором, широкий шкіряний пояс, коротку куртку (цуху) з білої шерсті. Селянки носять спідницю з візерункової або однотонної тканини, сорочку, безрукавку. Зимовий одяг гуралей – кожухи

Традиційний одяг польських верховинців: оравських, підгалянських, спіських

- Своєрідний краківський костюм: жіноча спідниця з тканини в квіточку, фартух тюлевий або полотняний, поверх сорочки – суконний або оксамитовий корсаж, прикрашений золотим або срібним шиттям, металевими пластинками і др.; чоловічий – сорочка з відкладним коміром, штани в смужку, синій каптан з багатою вишивкою, з головних уборів (теплі хутряні шапки, капелюхи і ін.) цікава конфедератка, подібна головному убору польських військових

Одяг верховинців цешинських, пшчинське вбрання, одяг судетських горян.

- ◎ З календарних зимових свят особливо шанобливі різдвяні — «Роки»; у їх обрядовості простежуються елементи аграрної і магії скотарства, культу предків. Переддень Різдва (пол. *Boze Narodzenie*) — святвечір і перший його день вважаються сімейними святами. Прийнято в святвечір збиратися в будинку батьків або в крузі своєї сім'ї. До цього дня наряджають ялинку. На вечерю обов'язково готують рибні страви, вся решта їжі теж пісна. Перед їжею співтрапезники розламують облатни, одаровують ними один одного, бажаючи щасливого нового року, здоров'я, успіху. Їжа в перший день Різдва повинна бути рясною і складатися переважно з м'ясних страв. На Різдво діти одержують подарунки, нібито від Святого Миколая. У минулому в різдвяні свята і на Новий рік колядували. Зараз колядують не повсюдно, колядниками бувають хлопчики, а сам обряд перетворився на гру, звеселяння. У тому ж значенні існують святочні і новорічні ворожіння, виступи ряджених

◎ Славиться суспільними гуляннями польський «карнавал» – масниця. На Масницю в останній четвер перед постом їдять спеціально до цього дня випечені пампушки, млинці. Головне весняне свято «Вєльканоц» (пол. Wielkanoc) – Великдень поляки відзначають дуже урочисто, як і за старих часів: до Великодня фарбують яйця, випікають обрядовий хліб, які освячують в костьолі, готують різноманітну святкову їжу. Збереглися частково ще звичаї ходіння ряджених по дворах і обливання водою в пасхальні понеділок (дівчат) і вівторок (хлопців). Деякі традиційні народні свята мають інше значення, ніж раніше. Наприклад, дожинки стали всенародним святом урожаю